

Sivilombudsmannen

Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 2017/51071-10

Arkivkode: 321

Dato: 10.05.2019



Svar til Sivilombudet etter besøksrapport 2018. Orientering om oppfølging av rapportens anbefalinger.

Sivilombudsmannen var på tilsynsbesøk ved Skjerfheimkollektivet 18.-20. september 2018. Rapporten fra besøket påpeker en rekke forhold sivilombudsmannen anbefaler Skjerfheim å forbedre. Sivilombudets anbefalinger er her listet opp etter rekkefølgen i rapporten.

7. Institusjonen bør sikre at de fysiske forholdene er verdige i rom der tvangstiltak kan gjennomføres

Sivilombudet karakteriserer de fysiske forholdene ved kollektivet som velutstyrt, hyggelige og som preget av en «hjemlig» innredning. Det anbefales imidlertid å gjøre noe med rommet for avleggelse av urinprøver og med et rom som brukes til ransaking av eiendeler/kroppsvistasjon, også kalt «sluserommet». Skjerfheimkollektivet ser at disse rommene som brukes til gjennomføring av nevnte tvangstiltak fremstår som utrivelige, slitne og uverdige.

Tiltak:

- Skjerfheim har avtalt med eier av bygningene (Statsbygg) at nevnte rom skal utbedres og pusses opp. Dette vil skje i sammenheng med et større arbeid for å møte krav til universell utforming av våre lokaler. Dette arbeidet er planlagt påbegynt i løpet av 2019.

Barne-, ungdoms- og familieetaten
BVT behandling ungdom, Skjerfheimkollektivet
Postboks 2233
3103 Tønsberg

Saksbehandler:
Anette Green
46618129
postmottak@bufetat.no

Telefon: 466 15 000

8.3 Ledelsen bør sike at institusjonens skriftlige rutiner, kollektivets behandling og metoder fullt ut reflekterer ungdommenes integritet og rettigheter

Vi er glade for at Sivilombudsmannen anerkjenner at Skjerfheimkollektivet over tid har jobbet frem endringer som styrker trygge rammer og god behandling for den enkelte ungdom. Skjerfheimkollektivet opplever selv og fortsatt stå midt i et utviklingsarbeid med kollektivets behandlings- og arbeidsmetoder. Dette pågående arbeidet består både i å rydde opp i og kvitte oss med utdaterte rutinebeskrivelser og utdatert praksis. Samtidig jobber vi med å beskrive ny praksis og nye metoder.

Tiltak:

- Skjerfheimkollektivet bruker fagkoordinator med ansvar for veiledning og opplæring som jobber og lever «på tvers» av begge lag. Fagkoordinator har ansvar for systematisering og oppfølging av opplæring. Fagkoordinator har ansvar for faglig veiledning av miljøterapeutene. Fagkoordinator har ansvar for å lede det faglige utviklingsarbeidet Skjerfheimkollektivet står i fremover.
- Fagkoordinator jobber med avdelingsleder for å oppdatere og revidere institusjonsplan og rutinehåndbok (personalhåndbok). Dette arbeidet skal også svare opp Sivilombudets bekymring vedrørende manglende samsvar mellom rutinebeskrivelser og faktisk praksis.
- Skjerfheim og Bufetat arbeider med implementeringen av Standardisert forløp. Medvirkning, trygghet og riktig hjelp til riktig tid er sentrale målsetninger i Standardisert forløp.

8.4 Skjerfheim bør jobbe videre for en felles kultur og arbeidsmetodikk som sikrer og ivaretar ungdommen på best mulig måte

Tiltak:

- Tiltak som beskrevet i punkt 8.3, stilling som fagkoordinator og ansvar for veiledning og opplæring sees vesentlig for opprettholde et høyt faglig nivå.
- Tiltakene i neste punkt, punkt 8.5, settes i nær sammenheng med punkt 8.4.
- Det føres oversikt over variasjoner av tvangsbruk på begge arbeidslag. De respektive lags tvangsbruk registreres i registerbladet i perm for tvangsprotokoller.

8.5 Ledelsen bør sikre systematisk opplæring av både fast ansatte og vikarer. Det bør jevnlig gis opplæring i gjeldende regelverk og behandlingsmetoder til alle ansatte.

Tiltak:

- Det er gjennomført felles opplæring, basiskurs i Vergetrening, i april. Det er utpekt 4 interne ressurspersoner (trenere) med ansvar for vedlikehold av miljøterapeutenes ferdigheter i Verge. Intern vergetrening skal da avholdes en gang pr arbeidsperiode for alle miljøterapeuter. Opplæring i Trygghet og Sikkerhet er tilbudt enheten med oppstart i uke 34 i 2019.
- Det er bestilt felles kurs i motiverende intervju (MI). Dette gjennomføres 2.-3. juli. Etter grunnkurset skal 2-3 miljøterapeuter identifiseres og gjøres kompetente til å vedlikeholde miljøterapeutenes ferdigheter innenfor MI. Skjerfheimkollektivet skal ha en sterkere og tydeligere satsning på MI som et felles verktøy og metode i behandlingen.
- En sentral del av pågående utviklingsarbeid er arbeidet med å beskrive samt gi felles opplæring i hvordan Skjerfheim ønsker å bruke gruppesamlinger som en del av behandlingen på kollektivet. Nye beskrivelser og «moduler» for ukentlige tema-samlinger skal være klare for oppstart og utprøving august 2019.
- Det avholdes et personalseminar for miljøterapeutene over to dager 4.-5. juni. Temaet på seminaret vil være vår felles forståelse for praksis og metodikk.
- Opplæringen i lovverk og rettighetsforskrift systematiseres. Det avholdes internt dagskurs i enheten, i forskrift fire ganger i året (mai, mars, august og november). Alle nyansatte og vikarer skal gjennom en to timers opplæring og innføring i rettighetsforskrift i løpet av sin første arbeidsperiode.

9.1.2. Institusjonen bør sikre at vedtaksføring er i overenstemmelse med barns rettigheter og barnevernsloven med forskrift. Gjennomgang av vedtak bør gjøres på en slik måte at ungdommenes rettsikkerhet og klagemulighet reelt sett ivaretas

Tiltak:

- Revidert rutine for vedtak og protokollføring (rutinehåndbok), presiserer og tydeliggjør kravet til at protokoller gjennomgås og signeres av ungdom straks tvang iverksettes. Revidert rutine tydeliggjør at tvangsbruk så langt det lar seg gjøre skal drøftes med ungdommen før iverksettelse. Revidert rutine tydeliggjør at avvik fra dette skal begrunnes og påføres protokoll
- Skjerfheimkollektivet ved avdelingsleder vil ta initiativ til å drøfte utformingen av tvangsprotokollene internt i Bufetat. Målsetning om å utforme protokoller som i større grad er lese -og gjennomgangsvennlige for ungdommene.

9.1.2 Institusjonen bør sikre at tvang aldri brukes som straff eller rutinemessig som en del av institusjon eller behandlingsopplegget.

Tiltak:

- Systematisk opplæring i rettighetsforskrift (se tiltak beskrevet i punkt 8.5).
- Stilling som fagkoordinator med ansvar for opplæring og veiledning videreføres (se tiltak punkt 8.3)

9.2 Institusjonen bør sikre at rutiner og praksis ved bruk av isolasjon er i tråd med barns rettigheter og gjeldende lovverk

Skjerfheimkollektivet ønsker ikke å ha innlåsing i enerom (isolasjon jf. § 14 Rettighetsforskriften) som et mulig alternativ. Vi har med unntak av en svært beklagelig episode i 2018 ingen historie, praksis eller trening i å isolere ungdom innelåst på enerom. Skjerfheimkollektivet tror ikke dette er hensiktsmessig eller nødvendig. Skjerfheimkollektivet tror andre virkemidler som tidsbruk, tålmodighet og det å gi ungdommen mulighet til å forflytte seg er mer hensiktsmessig. Om nødvendig så vil vi alltid ha andre muligheter til å verne andre ungdommer/ansatte mot risikofylt atferd, vi har også mulighet til å følge etter, alternativt stoppe ungdom som vil rømme.

Tiltak:

- Skjerfheimkollektivet vil ikke iverksette isolasjon som innlåsing i enerom.

9.3 Skjerfheimkollektivet bør i større grad systematisere sitt arbeid med å forebygge bruken av alle typer tvang.

Tiltak:

- Det føres oversikt over variasjoner av tvangsbruk på begge arbeidslag. Dette registreres i registerblad/perm for tvangsprotokoll.
- Avdelingsleder har ansvar for å sammenfatte og presentere oversikten over tvangsbruk på de respektive lag. Dette gjøres i virksomhetsmøte hver tredje måned. Behov for tiltak drøftes i virksomhetsmøter. Det føres referat.
- Oversikt over ulike typer tvangsbruk lages i Corporater, og gjennomgås med ansatte to ganger i året, i virksomhetsmøter.

9.3 Skjerfheim bør sikre at alle ungdommer har en avtale med de ansatte om hvordan vanskelige situasjoner kan håndteres for å unngå bruk av alle typer tvang.

Tiltak:

- Systematisere og dokumentere arbeidet med forebygging av tvang
- Behovet for en avtale om forebygging av tvang drøftes alltid med ungdom i forbindelse med inntaksprosessen. Dette dokumenteres i birk/handlingsplan.
- Tvangsbruk, oversikt og avtale for forebygging av tvang skal alltid være tema på evalueringsmøter med ungdom, barnevernstjenesten og pårørende. Dokumenteres i referat og eventuelt (hvis aktuelt) i handlingsplan.
- Revidert rutine tydeliggjør at tvangsbruk så langt det lar seg gjøre skal drøftes med ungdommen før iverksettelse (se tiltak punkt 5). Dokumenteres i birk-notat.

11.4.2 Institusjonen bør sikre at tvang ikke brukes for å gjennomføre turer som en del av behandlingsopplegget

Tiltak:

- Skjerfheimkollektivet bruker ikke tvang for å få ungdom med på turer som en del av behandlingsopplegget (se tiltak under neste punkt).

11.4.2 Institusjonen bør sikre at turer som en del av behandlingen gjennomføres på grunnlag av frivillighet, god informasjon og mulighet til medvirkning

Tiltak:

- Vi har stoppet bruken av § 22 i rettighetsforskriften til å begrunne innkjøringsleir og behandlingsrelaterte turer. Miljøterapeutene har fått informasjon og opplæring ift. hvordan vi tidligere har mistolket dette handlingsrommet i rettighetsforskriften.
- Innkjørings tur basert på informasjon og frivillighet er gjennomført i 2019. Skjerfheimkollektivet har hatt et inntak i 2019 (pr. 15. april). Ungdommen var på besøk før inntak, innhold, målsetning, sted og varighet på innkjøring tur ble drøftet med ungdommen. Ungdommen ble frivillig med på innkjøringstur, med skriftlig samtykke der innhold, målsetning, sted og varighet for turen er formulert.

11.4.2 Institusjonen bør sikre at begrensning i bevegelsesfrihet kun gjennomføres på institusjonen

Skjerfheimkollektivet mener sivilombudets anbefaling om at begrensning kun skal gjennomføres inne på institusjonen (på tunet) er svært utfordrende. Skjerfheim mener det å alltid skulle begrense og med det kontrollere ruset og utagerende ungdom inne på institusjonen tydelig vil begrense institusjonens evne til å forebygge eskalering av risikosituasjoner og med det, eskalering av behov for ytterligere tvangsbruk.

Tiltak:

- Skjerfheimkollektivet ønsker å invitere sivilombudsmannen til en videre dialog på dette punktet.

11.4.2 Institusjonen bør sikre at alle tiltak beskrives og begrunnes slik at de er i tråd med barn og unges rettigheter og gjeldende lov

Tiltak:

- Tiltak på dette beskrives i punkt 8.3 – 11.4.2

Oppsummering

Skjerfheim jobber i dag med å beskrive våre nye rutiner, metoder og handlingsrom. Mye av dette arbeidet består i som Sivilombudet også påpeker (s. 16), i at de beskrevne rutiner skal være tvangsreduserende også hvis førende personer for god praksis blir borte. Samtidig er det viktig å se at personalhåndbokas beskrivelser i seg selv ikke vil kunne sikre gode holdninger og verdier i personalgruppa. Rutiner, forutsigbar praksis, medvirkning og refleksjon vedtas ikke, men må kontinuerlig trenes på. Skjerfheim vil som beskrevet i dette svar jobbe videre med å systematisere veiledning og opplæring av personalgruppa.

Sivilombudets rapport omtaler endringer i behandlings tilnærming på Skjerfheimkollektivet. Dette er riktig, Skjerfheim mener selv å stå i et «skille» mellom det «gamle» og det «nye» Skjerfheim. Prosessen oppfattes som påkrevet og riktig, men også som utfordrende. Utfordrende fordi vi opplever å ha mistet handlingsrom og handlekraft i vårt arbeide med «våre» ungdommer, påkrevet og riktig fordi vår tidligere opplevelse av handlekraft tidvis har gått på bekostning av ungdommenes integritet og rettigheter. Vi står nå i en prosess hvor vi må utvikle og trene på nye ferdigheter som skal ivareta den enkeltes rettigheter, omsorgs og behandlingsbehov samtidig som vi også skal sikre trygghet, trivsel og rettigheter for hele ungdomsgruppa. Vårt ønske om videre dialog med Sivilombudsmannen om begrensning etter § 22 må sees i sammenheng med dette (11.4.2).

Med hilsen

<sett inn navn på leder> (e.f)
<sett inn tittel på leder>

Anette Green

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.



Avsender: Bufetat
Postboks 2233
3103 TØNSBERG



83397-3-32

Sivilombudsmannen
Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Svar til Sivilombudet etter besøksrapport 2018, Skjerfheimkollektivet

